

Gustav III: Tal till ständerna den 30 oktober 1778

Talare
Gustav III
Kung

Datum
30 oktober 1778

1 Wälborne, Ädle och Wälbördige, Ärewördige, Wördige, Wällärde, Åreborne, Förståndige, Wälaktade, Hederwärde och Redlige Gode herrar och Swenske Män

5 Då wi på detta rum sista gången åtskildes, lofwade Jag at efter Sex år Eder åter sammankalla.

Sex år äro nu förflutne efter Edert sednaste Riks-Möte, och utom den glädien Jag alltid hyser at se Eder, Mine Käre Undersåtare, inför Thronen församlade,
10 niuter Jag i dag en innerlig förnöjelse, då Jag här emottager Eder utan at behöfwa anlita Eder hielp och understöd til Rikets behof.

Fast utgifterne warit store och behofwen trängande, har dock en försiktig hushållning tillåtit Mig at åter sätta Riket i förswar och anseende. J påminnen
15 Eder uti hwad skick J lemnade Mig Riket. Af de berättelser Jag låtit författa, skolen J finna, om Mit bemödande warit frugtlöst at återställa frid och ordning.

Ståndaktighet i beslut och trofasthet i löften hafwa bibehållit Freden och skingrat de moln, som hotade at störa Rikets lugn, och Jag emottager Eder i dag
20 i frid och ro, då de öfrige Magter i Europa dels äro redan i örlig försatte, dels rusta sig at krig emotstå.

Jag har ej åsidosatt at bibehålla de gamla förbund, som i så långliga tider sammanbundit Riket med sina trognaste och naturliga Bundsförwanter. Och
25 Jag har med Personlig bekantskap stärkt de blodsband, som Mig förena med Rikets mäktigaste Granne. Jag eger En Wän uti en Prinsessas Person, som, på alla sidor med Swea Konungablod befryndad, upväcker Samtidens förundran och bereder sig efterwerldens wördnad.

30 Detta lugn, denna stillhet är ej endast Mit werk. J och Edre hemmawarande

Medbröder hafwa på det högsta dertil bidragit igenom Eder enighet, Eder
wördnad för Lagar och Eder lydnad för de Bud Jag Eder föreskrifwit til Eder
egen wälgång, til Fäderneslandets lycka. Och det är ej för Mig en ringa
35 tilfredsställelse, at se Swerige igenom sin enighet, sin wördnad för Lagarne,
gifwa Europa äfwen så hedrande efterdömen, som det ty wärr i förra tider
igenom oordning och inbördes twedrägt ofta upväckt och retat des ärelystnad.

Om bibehållande af Rikets utwärtens aktning warit Mig angeläget, har des inre
40 förkofring ej kräft mindre sorgfällighet. Rättwisans befodran har warit Mit
största syftemål, Jag har sökt den handhafwa både med stränghet och lämpa.
Nya Domstolar hafwa blifwit instiftade der de gamle ei warit tillräckeliga, och
de gamle rättade då de afwikit från Lagen.

45 Inwärtens hushållning är befrämjad både med upmuntran och nya inrättningar.
Der höfdingedömen warit för widlyftige, hafwa de blifwit delade, durchfarter
öpnade, de gamle återstälde i deras förra skick, och nye dels började dels
påtankte. Återbruket är i tiltagande, och om jorden under Eder sednaste
sammankomst syntes neka sin skörd, har Försynen på et besynnerligt sätt fått
50 wisat sin nåd emot Riket, och man finner nästan intet exempel af en så ständig
och ymnog wälsignelse som i dessa sednaste åren.

Af de berättelser Edre Fullmäktige i Banquen lära Eder gifwa, och af hwad Jag
wil meddela Edre Medbröder i Utskottet, skolen J finna, at en äfwen så stor som
55 angelägen förbättring i detta werk sig tildragit. Jag har ei eller allena dertil
bidragit. De män Jag til detta granlaga werk nytjat, hafwa genom deras mogna
råd och oförtrutna bemödande gjort sig til både medborgares och
efterkommandes erkänsla wärdige.

60 Rikets Krigsmagt både til Lands och Siös har ej blifwit utur akt låten, och lären J
äfwen uti denna delen finna en märkelig förkofran.

Om alla brister på en så kort tid ej kunnat botas, om mycket ännu återstår; så
påminnen Eder, at Konungar äro menniskor, och at tiden endast kan sluteligen
bota de sår som tiden sielf har hiort.

65 J finnen Mit Hus förökadt med en Prinsessa, som gör en af des största
prydnader, härstammande liksom Jag af Den Store GUSTAF WASA, och som,
ehuru utländsk född, redan aldeles Svensk, har blifwit et nytt Föreningsband
emellan Mig och En Kär Broder. En broder, hwars dygder, tilgifwenhet för Mig,

kärlek för Fäderneslandet, ofta lindrat Mina bekymmer och lättat den tunga Regementsbördan, och hwilken alltid lika i alla omskiften aldrig afwikit för hwad ordsak huru smickrande han wara må; ifrån den skyldighet som honom binder wid Fäderneslandets lugn och wälgång samt de förtroendes= och
75 wänkskapsband, hwilka Oss ifrån spädaste åren förenat. Detta tänkesätt Jag för en kär Broder hyser, har af alla Mina gerningar ei kunnat undfalla Eder: men det är för Mit hierta en innerlig fågnad at kunna det för hela Nationens ögon ådagalägga och det i Edert sköte anförtro.

80 Riket återstaldt i ro, niuter nu et fullkomligt lugn både inom och utom des Landamären, och den Högstas hand som på et så besynnerligt sätt beskyddat detta Rike, som så ofta dragit det utur de största faror, synes nu på et märkeligit sätt waka öfwer Wårt tilkommande öde och befästa Thronen för långliga tider.

85 Mit hierta för Eder, Gode Herrar och Män, är af Eder kändt. Född Swensk har Jag från de spädaste åren älskat Mit Fäderne Rike, och sedan Försynen uphögt Mig på Min Faders Thron och satt styrslen i Mina händer, har Mit största syftermål warit at öfwertyga Eder, at Jag anser Mit Folk som Mina Barn. Då alt pålägger Mig denna skyldighet som Konung som Medborgare, huru mycket
90 mera blifwer den icke ökad då Jag nu snart som Fader får arbeta för Mit Barns Arf-Rike.

Få dagar återstå til des Jag hoppas i Edra armar kunna anförtro Den, hwilken Försynen Mig gifwandes warder til Min Ålderdoms tröst och Min Throns stöd.

95 Til hwilken kunde Jag wäl med mera trygghet anförtro Den, som näst Riket Mig kärast blifwer i werlden, än åt Eder, Gode Herrar och Män, som här föreställa hela det Swenska Folket? Det är ännu ei någon af Oss kunnogt hwad nåd Försynen Oss ämnar: men Jag emottager den med lika erkänsla, förwissad,
100 at om det är en Dotter, J dragen försorg för henes swaghet och Kön: Men skulle Försynen upfylla målet af Sin nåd och en Arfwinge til Min Thron födas; så glömmen aldrig bort, at J Den uti Edra armar til Herrans Altare framburit och med Religionens Insegel ännu kraftigare bekräftat de skyldigheter, som Eder med Honom redan förenat: anhållen med Mig om Den Högstes wälsignelse
105 öfwer Den, för hwilken Jag begär af Eder all den kärlek och all den erkänsla Jag under loppet af Min Regering kan förtiena. Mätte han blifwa wärdig at en gång upträda på GUSTAF ERICSONS och GUSTAF ADOLPHS Thron: Men om detta Barn skulle en gång glömma de dyra plikter, som alt ifrån första stunden af

110 Hans lifstid Honom äro pålagde: Om Han glömde at En Svensk Konungs
största skyldighet är at älska och hedra Et Fritt Folk: Om Han skulle afwika
ifrån den wäg De Store Konungar Honom wisat som sutit på denna Thron; så
ansåg Jag för en nåd at Herren återtog Sin gåfwa, så stor Min glädie blifwer at
Honom få, så stor Min sorg at Honom mista; Men jag blef otröstlig om Mit
115 Blod en gång efter Min död skulle glömma, at om Försynen satt dem til
Regenter öfwer et Stort Rike, hafwa De tillika fått Fria och Ädelmodiga
Undersåtare, hwars lycka och trefnad är anförtrodd i Deras händer.

Med sådant tankesätt öppnar Jag i dag denna Riksdag. Den oenighet, som så
120 länge söderslitit Riket, är förswunnen, och det ankommer på Wårt
gemensamma bemödande at utrota de sista fröen deraf. Bibehållom endast för
Efterkommande minnet af Wår fordna split, til en warning för dem, at hämd ei
annat åstadkommer än hämd, samt oenighet och parti ådraga de mäktigaste
Riken förakt och et sluteligt förderf. Låtom derföre detta Riksmöte tiena til en
125 ewig förening emellan Konung och Ständer. Och det förtroende J Mig wisen,
blifwe et ewärdeligit exempel för Mig och Mine Efterkommande at enighet,
upriktighet och inbördes förtroende äro de säkraste grundwalar at befästa Frihet
och Lag.

130 J Lären finna af de Propositioner Jag nu skal låta Eder föreläsa, at alt detta är
Mit upriktiga upsåt. Jag önskar eder Den Högstas nåd til Edra rådslag:
Förblifwandes alla i gemen och hwar och en i synnerhet med all Kongl. Nåd och
Ynnest wälbewågen.

135

Taggar

1770-tal, 1778, Kungahuset, Man, Riksdagen

140

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/gustav-iii-tal-till-standerna-den-30-oktober-1778>

145